

**PROJEKT ZARZĄDZENIA
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W KIELCACH
z dnia 2026 r.**

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Gaj

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody Gaj, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2.1. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie grądu subkontynentalnego z rzadkimi i chronionymi gatunkami w runie.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1 są:

- 1) zabezpieczenie naturalnych procesów przyrodniczych zachodzących w obrębie ekosystemów leśnych;
- 2) występowanie siedliska przyrodniczego 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*);
- 3) występowanie gatunków roślin naczyniowych;
- 4) położenie w całości na gruntach Skarbu Państwa,
- 5) położenie rezerwatu w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Gaj PLH260027.

§ 3. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 4. Na terenie rezerwatu wprowadza się ochronę czynną.

§ 5. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, ich rodzaju i zakresu oraz lokalizację przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 6. Wskazuje się wymagania konieczne do uwzględnienia w ustaleniach planu ogólnego gminy Jędrzejów oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych:

- 1) w odległości do 100 m od granicy rezerwatu zachować dotychczasowy sposób zagospodarowania terenu, dopuszczając możliwość jego zalesienia.

§ 7. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik nr 1 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia2026 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Gaj

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków

Lp.	Nazwa i kod oraz opis zagrożenia		Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożenia oraz jego skutków
Zagrożenia wewnętrzne			
1.	Istniejące	Występowanie obcych geograficznie gatunków roślin: robinii akacjowej <i>Robinia pseudacacia</i> i niecierpka drobnokwiatowego <i>Impatiens parviflora</i>	Usuwanie robinii akacjowej. Brak skutecznych metod eliminacji niecierpka drobnokwiatowego
2.		Problematyczne gatunki rodzime - ekspansja niektórych gatunków, zwłaszcza przytulii czepnej, wpływa na zubożenie i zniekształcenie runa	Brak skutecznych metod eliminacji tego gatunku
3.		Występowanie obcych gatunków inwazyjnych – jenot <i>Nyctereutes procyonoides</i>	Poinformowanie właściwych podmiotów o konieczności przeprowadzenia działań zaradczych
4.	Potencjalne	Nie stwierdzono zagrożeń	
Zagrożenia zewnętrzne			
5.	Istniejące	Zaśmiecanie terenu przez osoby penetrujące teren rezerwatu	Okresowe sprawdzanie i sprzątanie obiektu
6.		Występowanie w sąsiedztwie rezerwatu obcych geograficznie gatunków roślin: robinii akacjowej <i>Robinia pseudacacia</i> i niecierpka drobnokwiatowego <i>Impatiens parviflora</i>	Usuwanie robinii akacjowej w sąsiedztwie rezerwatu. Brak skutecznych metod eliminacji niecierpka drobnokwiatowego
7.	Potencjalne	Nadmierne stosowanie nawozów sztucznych w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu może niekorzystnie odbić się na chronionym ekosystemie.	Kształtowanie strefy ekotonowej, zalesianie terenów przyległych od południa do rezerwatu

Załącznik nr 2 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 2026 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Gaj

Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, ich rodzaju, zakresu i lokalizacji.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych	Termin realizacji
1.	Usuwanie gatunków inwazyjnych	Usuwanie robinii akacjowej	Teren rezerwatu	Wg potrzeb
2.	Sprzątanie	Sprzątanie terenu rezerwatu wraz z wywiezieniem zebranych śmieci	Teren rezerwatu	Doraźnie
3.	Oznaczenie granic	Zaznaczenie w terenie granic rezerwatu	Granice rezerwatu	1-2 rok obowiązywania planu

Uzasadnienie

do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 2026 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Gaj.

Zgodnie z art. 19 ust.6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia plan ochrony dla rezerwatu przyrody.

Plan ochrony rezerwatu sporządza się na okres 20 lat w celu oceny stanu zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych, wartości kulturowych oraz wskazania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, a także opracowania koncepcji ochrony tych zasobów ze wskazaniem zakresu prac, w tym zabiegów ochronnych dla zachowania walorów przyrodniczych.

Zgodnie z art. 20 ust 5 ustawy o ochronie przyrody plan ochrony rezerwatu przyrody w części pokrywającej się z obszarem Natura 2000 powinien uwzględniać zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Niniejszy plan ochrony nie zawiera tego zakresu, ponieważ obowiązuje plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Gaj PLH260027, na terenie którego położony jest rezerwat przyrody¹. Działania wskazane w planie ochrony wpisują się w działania przewidziane dla siedliska o kodzie 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum i Tilio-Carpinetum*), które jest przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000.

Rezerwat przyrody „Gaj” ustanowiony został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 19 czerwca 1959 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody. Zarządzenie to zostało ujęte w Obwieszczeniu Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 15 października 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r., wydanym w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz. Urz. z 2001 r. Nr 107, poz. 1270). Następnie w 2017 r. zostało wydane zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 20 września 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody Gaj (Dz. Urz. Woj. Święt. z 2017 r. poz. 2842), zgodnie z którym celem ochrony w rezerwacie było zachowanie stanowiska obuwika pospolitego *Cypripedium calceolus* występującego tu jako element runa leśnego w drzewostanach dębowych.

W 2023 r. została opracowana dokumentacja na potrzeby ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody. Zwrócono w niej uwagę na potrzebę korekty granicy rezerwatu i ujednoczenia jej przebiegu z danymi Nadleśnictwa Jędrzejów. Konieczność korekty wynikała z niewielkich przesunięć granic działek, zwykle nie przekraczających 1 m, które związane były z aktualizacją ewidencji gruntów. Wskutek zaproponowanych zmian powierzchnia rezerwatu zmniejszyła się do 5,92 ha. Ponadto konieczna była zmiana celu ochrony na zgodny z wykształconym tu ekosystemem leśnym, który brzmi następująco: zachowanie grądu subkontynentalnego z rzadkimi i chronionymi gatunkami w runie. Zmiana ta wynika również z faktu nieodnalezienia populacji obuwika pospolitego w rezerwacie. W związku z wprowadzoną zmianą celu ochrony należało również zaktualizować klasyfikację rezerwatu, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz.U. 2005, nr 60, poz. 533). Rodzaj określono jako leśny (L) i zaliczono do: typu – fitocenotyczny (PFi), podtypu – zbiorowisk leśnych (zl) – klasyfikacja ze względu na dominujący przedmiot ochrony; oraz typu – leśny i borowy (EL), podtypu – lasów wyżynnych (lwż) – klasyfikacja ze względu na główny typ ekosystemu.

W związku z powyższym dokonano stosownych zmian w akcie prawnym - Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 17 grudnia 2024 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody Gaj (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 4860).

Dokumentację projektu planu ochrony rezerwatu sporządzono z uwzględnieniem wymagań art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja

¹ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 22 września 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Gaj PLH260027 (Dz. Urz. Woj. Święt. z 2022 r. poz. 3201)

2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

Zgodnie z § 3 ww. rozporządzenia informację o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu ochrony dla rezerwatu przyrody Gaj podano do publicznej wiadomości poprzez obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach znak: WPN.I.6202.11.2022.MKL z dnia 10.10.2022 r. Obwieszczenie przesłano do Urzędu Miasta Jędrzejów oraz Nadleśnictwa Jędrzejów celem wywieszenia na tablicach ogłoszeń a także opublikowano w prasie.

Realizacja wskazanych w planie działań wynika z konieczności wypełnienia celu powołania rezerwatu tj. zachowania zachowanie grądu subkontynentalnego z rzadkimi i chronionymi gatunkami w runie. Wykonanie działań ochronnych, polegających na usuwaniu inwazyjnej robinii akacyjnej *Robinia pseudaccacia*, pozwoli utrzymać odpowiedni stan siedliska przyrodniczego i zasiedlających je gatunków chronionych roślin, zwierząt i grzybów.

Ukształtowanie terenu w obrębie dawnego kamieniołomu nie pozwala na bezpieczne poruszanie się po terenie rezerwatu. Dlatego nieudostępnienia się rezerwatu dla celów edukacyjnych i turystycznych. Nie wyznaczono również miejsc udostępnionych do celów naukowych, rekreacyjnych, sportowych oraz wprowadzania psów. Na obszarze rezerwatu nie wskazano miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza. Udostępnienie rezerwatu do celów edukacyjnych i turystycznych oraz prowadzenia badań naukowych może nastąpić jedynie po uzyskaniu indywidualnego zezwolenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody.

Otoczenie rezerwatu stanowią tereny rolne, dlatego w planie ochrony wprowadzono wskazanie do planu ogólnego gminy Jędrzejów i planu zagospodarowania przestrzennego województwa dotyczące ograniczenia zagrożeń zewnętrznych polegające na konieczności zachowania, w odległości do 100 m od granicy rezerwatu dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenu z dopuszczeniem możliwości jego zalesienia.

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana m.in. ze środków budżetu państwa. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Koszty realizacji działań ochronnych oszacowano na poziomie 82 000,00 zł w całym okresie obowiązywania planu ochrony.

Wydanie aktu normatywnego nie wpłynie w istotny sposób na rynek pracy, ani też na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw i rozwój regionalny.

Przedmiotowy projekt zarządzenia był konsultowany z Generalną Dyрекcją Ochrony Środowiska. Wniesione zostały uwagi dot. m.in. braku wskazania działania ochronnego dotyczącego eliminacji gatunku inwazyjnego z terenu rezerwatu, odniesienia się do działań wskazanych w planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Gaj a także ujęcia w uzasadnieniu informacji dot. nie wyznaczenia miejsc, na które mogą być wprowadzane psy. Uwagi te zostały uwzględnione. Ponadto wprowadzono zapisy dotyczące miejsc, w których upublicznione zostały obwieszczenia.

Niniejszy projekt zarządzenia na podstawie art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Kielcach – Uchwała Nr 23/2026 Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Kielcach z dnia 5 marca 2026 r.

Zgodnie z art. 19 ust. 1a ustawy o ochronie przyrody zapewniono możliwość udziału społeczeństwa na zasadach określonych w art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.). Informację o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy oraz o terminie i możliwości składania przez wszystkich zainteresowanych uwag i wniosków do projektu planu ochrony rezerwatu, w terminie od dniar. dor. podano do publicznej wiadomości obwieszczeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach znak:

..... z dnia r. Obwieszczenia te zostały umieszczone na tablicy ogłoszeń oraz w BIP Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach, a także na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta w Jędrzejowie, Nadleśnictwa Jędrzejów oraz w prasie lokalnej. W określonym wyżej terminie wpłynęły/nie wpłynęły uwagi.....

Na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody projekt planu został przesłany w dniu r. do zaopiniowania przez Radę Miejską w Jędrzejowie. W dniuwpłynęła uchwała Rady Miejskiej w Jędrzejowie – Uchwała z dnia 202... r. pozytywnie/negatywnie opiniująca projekt.

Projekt niniejszego zarządzenia w trybie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428) został uzgodniony z Wojewodą Świętokrzyskim - pismo znak: z dnia r.